

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 12.12.2011
COM(2011) 882 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Odprti podatki

Gonilna sila za inovacije, gospodarsko rast in pregledno upravljanje

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Odprti podatki

Gonilna sila za inovacije, gospodarsko rast in pregledno upravljanje

1. UVOD

Glavni cilj EU strategije 2020 je usmeriti evropska gospodarstva k veliki in trajnostni gospodarski rasti. V ta namen bo morala Evropa okrepiti svoj inovacijski potencial in izkoristiti svoje vire na najboljši možen način.

Eden od teh virov so javni podatki¹ – vsi podatki, ki jih javni organi v Evropski uniji pripravijo, zbirajo ali plačajo. Na primer geografske informacije, statistike, vremenski podatki, podatki iz javno financiranih raziskovalnih projektov in digitalizirane knjige iz knjižnic. Te informacije imajo velik – trenutno neizkoriščen – potencial za ponovno uporabo v novih proizvodih in storitvah ter za povečevanje učinkovitosti v javnih upravah. Skupna gospodarska korist v EU bi z odpiranjem tega vira lahko znašala do 40 milijard EUR na leto. Odpiranje javnih podatkov bo spodbudilo tudi udeležbo državljanov v političnem in družbenem življenju ter prispevalo k različnim politikam, kot je npr. okolje.

To sporočilo predstavlja sveženj ukrepov za odpravo obstoječih ovir in razdrobljenosti v EU kot del Evropskega programa za digitalne tehnologije. Razdeljeno je na tri dele, ki se medsebojno dopolnjujejo:

- prilagoditev pravnega okvira za ponovno uporabo podatkov. Predlog spremenjene Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja in revidirana Odločba Komisije o ponovni uporabi lastnih informacij se sprejmeta skupaj s tem sporočilom;
- zbiranje instrumentov financiranja za podporo odprtim podatkom in ukrepom za njihovo uporabo, kot je oblikovanje evropskih podatkovnih portalov;
- olajševanje sodelovanja in izmenjave izkušenj med državami članicami.

Ti ukrepi se osredotočajo na področja, na katerih gre za samo delovanje notranjega trga ter katerih skupni standardi in pristopi bodo vodili do novih in izboljšanih storitev ter podatkovnih proizvodov za evropske potrošnike. Ti temeljijo na državnih ureditvah dostopa do podatkov in jih ne spreminjajo.

---

¹ Pojma „podatki“ in „informacije“ se v tem sporočilu uporabljata izmenično in se nanašata na kakršno koli vsebino, ne glede na njen nosilec.

2. POMEN ODPRTIH PODATKOV ZA EVROPO ?

2.1. Neizkoriščene priložnosti za podjetja in gospodarstvo

V poročilu o digitalni Britaniji (*Digital Britain Report*) so bili leta 2009 podatki opisani kot „inovativna valuta“ in „življenjska sila gospodarstva znanja“². Velik del te inovativne valute proizvedejo, zberejo ali plačajo vlade po vsej EU. Podatki so bistvena surovina za številne nove informacijske proizvode in storitve, ki izkoriščajo nove možnosti za analizo in prikaz podatkov iz različnih virov.

To so proizvodi, ki segajo od sistemov za podporo odločanju v podjetjih, na kraj vezane storitve in avtomobilski navigacijski sistemi do vremenskih napovedi in drugih „aplikacij“ v naših pametnih telefonih.

Velikost trga in rast sektorja geografskih informacij kažeta na potencial, ki ga imajo lahko javni podatki kot gonilna sila za ustvarjanje delovnih mest. Nemški trg geografskih informacij je bil leta 2007 ocenjen na 1,4 milijarde EUR, kar pomeni 50-odstotno povečanje glede na leto 2000³. Nizozemski geo-sektor je leta 2008 zaposloval 15 000 oseb za polni delovni čas. Tudi področja meteoroloških podatkov ter pravnih in poslovnih informacij so prispevala k stabilni rasti na teh trgih.

Nedavna študija za leto 2008 ocenjuje skupno vrednost trga informacij javnega sektorja v EU na 28 milijard EUR⁴. Ista študija kaže, da je skupna ekonomska korist za EU-27 pri nadaljnjem odpiranju informacij javnega sektorja s poenostavljanjem dostopa do podatkov približno 40 milijard EUR na leto. Skupna neposredna in posredna ekonomska korist aplikacij PSI, ki so v uporabi v skupnem gospodarstvu EU-27, je približno 140 milijard EUR letno.

2.2. Reševanje družbenih izzivov

Pametna obdelava podatkov je bistvena za reševanje družbenih izzivov. Tak je primer uporabe podatkov za krepitev vzdržnosti nacionalnih sistemov zdravstvenega varstva. McKinseyevo poročilo za leto 2011 ocenjuje, da bi učinkovita uporaba podatkov lahko ustvarila vrednost v višini 300 milijard USD na leto⁵.

Napredek v genomiki, farmacevtskih raziskavah, diagnosticiranju in zdravljenju nevarnih bolezni, kot sta rak ali odpoved srca, je odvisen od naprednih tehnik zbiranja in analize podatkov.

Upravljanje podatkov je bistveno tudi za reševanje *okoljskih* izzivov. To so na primer obdelava podatkov o vzorcih porabe energije za izboljšanje energetske učinkovitosti ali podatki o onesnaženosti pri upravljanju prometa. Odločitve o ukrepih na podlagi informacij v prometu, rabi zemljišč in podnebnih spremembah vse bolj temeljijo na analizi razpoložljivih podatkov.

² [Http://www.official-documents.gov.uk/document/cm76/7650/7650.pdf](http://www.official-documents.gov.uk/document/cm76/7650/7650.pdf).

³ Ocena ponovne uporabe geografskih, meteoroloških in pravnih informacij javnega sektorja, MICUS, december 2008.

⁴ Pregled nedavnih študij o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (PSI, *Public Sector Information*) in s tem povezani tržni trendi, G. Vickery, avgust 2011.

⁵ MC Kinseyevo poročilo „Velike zbirke podatkov, nova obzorja za inovacije, konkurenčnost in produktivnost“ („*Big Data, The next frontier for innovation, competition and productivity*“), maj 2011.

2.3. Pospeševanje znanstvenega napredka

Znanstvene dejavnosti vedno bolj potekajo z globalnim sodelovanjem na internetu, uporabljajo obsežne podatkovne zbirke, ogromne računalniške vire in izredno zmogljivo vizualizacijo. **E-znanost** (raziskave, ki jih omogočajo e-infrastruktura/IKT) je bistvena za učenje ter za reševanje znanstvenoraziskovalnih izzivov 21. stoletja. Podatki, ki se uporabljajo, so pridobljeni s simulacijami, digitalnimi instrumenti ter iz senzorskih mrež in observatorijev.

Poročilo „Jahanje vala“⁶ iz leta 2010 poudarja ključno vlogo podatkov v znanosti in potencial, ki ga imajo podatki za preoblikovanje narave znanstvenih postopkov.

Širok dostop do znanstvenih podatkov bo na primer, raziskovalcem na različnih področjih olajšal sodelovanje na isti podatkovni zbirki, omogočal oblikovanje povsem novih oblik znanstvenega raziskovanja in preučevanje korelacij na znanstvenih rezultatih.

Spremembe v znanstvenem procesu, ki jih prinaša e-znanost, bodo povečale produktivnost na področju raziskav in spodbudile nove in nepričakovane rešitve družbenih izzivov. Poleg tega se bo z medsebojnim bogatenjem med javno financiranimi raziskavami in komercialnim sektorjem v „Evropskem spletnem raziskovalnem prostoru“ povečala hitrost in učinek inovacij.

2.4. Potreba po ukrepanju na vseh ravneh: lokalna, regionalna, državna in raven EU

Javni podatki se proizvajajo na vseh vladnih ravneh. Pogoji, pod katerimi so podatki dostopni za komercialno ali nekomercialno uporabo, vplivajo na konkurenco in konkurenčnost.

Številni proizvodi in storitve, ki temeljijo na informacijah javnega sektorja, so čezmejnega značaja. Nihče si ne želi, da bi njegova mobilna storitev prenehala delovati s prestopom državne meje, za vseevropske podatkovne poslovne storitve, ki bi imele luknje v eni ali več državah, pa ne bi bilo pretiranega zanimanja. Poleg tega je za unovčevanje koristi, ki izvirajo iz velikosti notranjega trga, in za podporo rasti malih in srednjih podjetij (MSP) prek nacionalnih meja treba omogočiti delovanje storitev v celotni EU.

Po vsej Evropski uniji morajo zato veljati isti osnovni pogoji. S tem bodo zagotovljeni enaki konkurenčni pogoji in omogočene spodbude za cvetoči trg inovativnih proizvodov in storitev, ki temeljijo na javnih podatkih.

3. KAKŠNO JE STANJE IN KAJ JE BILO ŽE DOSEŽENO?

3.1. Kako daleč smo?

Podpora odprtim podatkom se povečuje v več državah članicah. To idejo sprejemajo zaradi povečevanja preglednosti, učinkovitosti javne uprave in gospodarskega potenciala ponovne uporabe podatkov. Članice podpirajo tudi odprto javno upravljanje, vključno z zakonodajo in

---

⁶ Končno poročilo skupine strokovnjakov na visoki ravni o znanstvenih podatkih (*Final report of the High Level Expert Group on Scientific Data*), oktober 2010.

praktičnimi ukrepi, kot so produkcija podatkov v strojno čitljivi obliki in postavitve podatkovnih portalov.

Združeno kraljestvo je postavilo portal data.gov.uk, ki združuje podatke vladnih organizacij na vseh ravneh. Druge države članice postavljajo podobne portale, npr. ETALAB v Franciji. Podatkovni portali obstajajo tudi na regionalni ravni, na primer dadesobertes.gencat.cat v Kataloniji in dati.piemonte.it v italijanski deželi Piemonte.

Kljub temu se število pobud in ozaveščenost pri odprtih podatkih razlikuje med državami članicami. Zato obstaja tveganje, da bo Evropa zamudila priložnosti, ki jih ponujajo odprti podatki, in tako zaostala za regijami z uveljavljenimi politikami za odprte podatke.

3.2. Kaj je bilo doseženo na ravni EU?

3.2.1. Zakonodajni okvir in pobude politik

(1) Direktiva o ponovni uporabi informacij javnega sektorja

Direktiva iz leta 2003 o ponovni uporabi informacij javnega sektorja⁷ je določila splošni zakonodajni okvir na evropski ravni. Direktiva določa najnižjo stopnjo usklajenosti. Pregled Direktive leta 2009 je nakazal, da so ovire za čezmejno uporabo informacij javnega sektorja kljub napredku od leta 2003 še vedno obstajale. Nekatere ovire se lahko odpravijo v obstoječi zakonodaji, vendar ne vse.

(2) Pobude politik

Splošno politiko ponovne uporabe dopolnjujejo zakonodajne ali politične pobude v posameznih sektorjih. Taki primeri so:

- Direktiva o dostopu javnosti do informacij o okolju in Direktiva o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE)⁸ sta bili namenjeni čim širšemu razširjanju **informacij o okolju** in usklajevanju ključnih podatkovnih zbirk;
- sporočilo Komisije Znanje o morju 2020⁹ ima med drugim namen olajšati in poceniti uporabo **podatkov o morju**;
- pobude pri **akcijskem načrtu**¹⁰ za **uvajanje inteligentnih prometnih sistemov (ITS)** iz leta 2008 med drugim obravnavajo dostop zasebnih ponudnikov storitev do sprotnih potovalnih in prometnih informacij;
- politika Komisije za prosti dostop do **znanstvenih informacij**¹¹, ki vključuje pilotni projekt za odprt dostop do objav, ki so rezultat projektov, ki jih financira Evropska unija in vseevropsko, participativno, **e-infrastrukturo**

⁷ UL L 345/90, 31.12.2003.

⁸ Direktiva 2003/4/ES, UL L 41/26, 14.2.2003 in Direktiva 2007/2/ES, UL L 108/1 z dne 14.3.2007.

⁹ COM(2010) 461 konč.

¹⁰ COM(2008) 886 konč/2.

¹¹ Sporočilo o znanstvenih informacijah v digitalni dobi, COM (2007) 56, infrastrukture IKT za e-znanost (COM (2009) 108) in ostali povezani sklepi Sveta.

prosto dostopnih zbirk podatkov. Pri tem je pomembna tudi zbirka publikacij Skupnega raziskovalnega središča (JRC);

- politike za digitalizacijo **kulturne dediščine** in razvoj Europeana, evropske digitalne knjižnice, arhiva in muzeja, ki so namenjeni za najširšo možno uporabo digitaliziranega kulturnega gradiva in z njim povezanih metapodatkov.

Ponovna uporaba podatkov javnega sektorja za komercialne ali nekomercialne namene mora v celoti spoštovati evropsko in nacionalno **zakonodajo o varstvu zasebnosti**. Cilja pospeševanja uporabe odprtih vladnih podatkov in varovanja osebnih podatkov se lahko medsebojno krepi, če temeljita na proaktivem in odgovornem upravljanju informacij v javnem sektorju.

Poleg tega je treba pri izvajanju politik odprtih podatkov v celoti spoštovati **pravice intelektualne lastnine** tretjih oseb in obveznosti Evropske unije iz mednarodnih pogodb o pravicah intelektualne lastnine.

3.2.2. Sofinanciranje raziskav, razvoja in inovacij

Komisija podpira odprte podatke s programi financiranja, zlasti z okvirnim programom za raziskave in razvoj, programom za konkurenčnost in inovacije ter program za interoperabilnostne rešitve za evropske javne uprave (ISA). Projekti zajemajo vrsto raziskav, področij uporabe in različne vrste organizacij.

*Projekt **Povezanih odprtih podatkov (LOD2)**¹² se je začel septembra 2010 in bo trajal štiri leta. Obravnava uporabo spleta kot platforme za integracijo podatkov in informacij ter uporabo semantičnih tehnologij za povečevanje uporabnosti vladnih podatkov.*

*Projekt **OpenAIRE**¹³, ki se je začel decembra 2009 in vključuje partnerje iz 25 držav EU in iz nekaj pridruženih držav, je namenjen vzpostavitvi participativne infrastrukture za pilotni projekt ES o odprtem dostopu do raziskovalnih podatkov.*

Z ukrepom ISA o semantični interoperabilnosti (SEMIC.EU)¹⁴ se promovira zamisel o odprtih vladnih metapodatkih kot prvi korak k uskladitvi metapodatkov na nacionalni in evropski ravni.

3.2.3. Izvajanje lastnih načel

Komisija je v letu 2006 začela odprto politiko ponovne uporabe svojih informacijskih virov s Sklepom o ponovni uporabi informacij Komisije. S tem so za komercialne in nekomercialne namene na voljo vse splošno dostopne informacije Komisije. Primer tega so podatki Eurostata in prevajalski spomini institucij EU. Informacije so večinoma dostopne brezplačno ali v izjemnih primerih za ceno mejnega stroška razširjanja.

¹² <http://lod2.eu/>.

¹³ <http://www.openaire.eu/>.

¹⁴ <http://www.semic.eu/>.

4. IZZIVI IN PRILOŽNOSTI

4.1. Nove priložnosti tehnološkega napredka

Več dogodkov je ustvarilo nove priložnosti za ponovno uporabo podatkov, vključno s podatki javnega sektorja, v novih informacijskih proizvodih in storitvah.

Prvič, eksplozivna rast *količine podatkov* v svetu. Kongresna knjižnica ZDA je samo v aprilu 2011 zbrala 235 terabajtov podatkov¹⁵. Letna rast svetovnih podatkov je ocenjena na 40%.

Del te rasti je posledica *novih vrst podatkov*. Že zdaj je v prometu, avtomobilski industriji, storitvah in drugih sektorjih prisotnih več kot 30 milijonov omreženih senzorjev¹⁶.

Hkrati pa smo priče revoluciji v *tehnologijah* analize, izkoriščanja in obdelave podatkov, na primer pri večjezičnih iskalnikih in avtomatskih iskalnikih pomenov iz senzorskih mrež.

4.2. Izzivi in preostale ovire

V zadnjih letih je bil dosežen napredek pri odpiranju javnih podatkov, kljub temu pa nekatere ovire še vedno obstajajo.

Pravni okvir

Kljub minimalni uskladitvi z Direktivo o ponovni uporabi informacij javnega sektorja iz leta 2003 so v **nacionalnih pravilih in praksah še vedno bistvene razlike**. To vodi do razdrobljenosti notranjega trga informacij in zavira oblikovanje čezmejnih informacijskih storitev.

Razlike so najbolj očitne pri zaračunavanju povračil za stroške uporabe, saj se ti v nekaterih primerih zaračunavajo, medtem ko je ponovna uporaba v drugih primerih takorekoč brezplačna. Analiza iz nedavne študije kaže, da model odprtih podatkov z makroekonomskega vidika vodi k boljšim rezultatom v celoti¹⁷. Kot kažejo izsledki vrste študij, opravljene na primerih organov javnega sektorja, ki so prešli iz sistema polnega kritja stroškov v sistem kritja mejnih stroškov, se je zaradi zamenjave sistema povečala tako ponovna uporaba podatkov kot tudi koristi za zadevni organ javnega sektorja¹⁸. Poleg tega pristop odprtih podatkov odpravlja možne monopolistične težnje, ki jih omogoča sistem podatkov iz enega vira.

Ozaveščenost javnih organizacij in podjetij

Naslednji ključni dejavnik je **pomanjkanje ozaveščenosti v javnih organizacijah** glede odprtih podatkov. Še vedno obstaja splošno razširjen strah pred izgubljanjem nadzora. Nekateri taki pomisleki so upravičeni, na primer na področjih varstva zasebnosti, državne

---

¹⁵ McKinsey, op. cit.

¹⁶ Isto.

¹⁷ G. Vickery, op. cit.

¹⁸ Študija „Oblikovanje cen informacij javnega sektorja“ družba Deloitte in drugi, junij 2011.

varnosti in zaščite pravic intelektualne lastnine tretjih oseb. Za ostale argumente pa se zdi, da so prej izgovor za neukrepanje¹⁹.

Da bi spremenili miselnost v javnih upravah, bo treba sprejeti jasne politične zaveze na najvišji ravni in vzpostaviti dinamičen dialog med zainteresiranimi stranmi, vključno z javnimi upravami, imetniki javnih podatkov, podjetji in akademskimi skupnostmi. Pilotni in poskusni primeri, izmenjava dobrih praks in mobilizacijske kampanje (npr. z razpisi za področje odprtih podatkov) lahko pripomorejo k sprejemanju kulture odprtih podatkov v javnem sektorju. S tem se bo povečala tudi ozaveščenost podjetij glede dostopnosti podatkov in glede možnosti, ki jih taka dostopnost ponuja.

Praktične in tehnične prepreke

Nazadnje pa je treba odgovoriti tudi **na praktična in tehnična** vprašanja. Zato da se informacije iz različnih organizacij in držav lahko povezano uporabljajo, je treba odpraviti jezikovne ovire in ovire pri interoperabilnosti. Razpoložljivost podatkov v strojno čitljivi obliki in tanka plast skupno dogovorjenih metapodatkov lahko olajšata navzkrižno povezavo podatkov in interoperabilnost ter s tem znatno povečata njihovo vrednost za ponovno uporabo. Za dolgoročno razpoložljivost informacij je treba zagotoviti tudi ustrezno tehnično infrastrukturo. Poleg tega je treba bolj podpreti raziskave, razvoj in inovacije na področju analize podatkov in orodij za prikaz.

4.3. Sklep

Uporaba javnih podatkov ima ogromen potencial za gospodarstvo EU in blaginjo potrošnikov. Vendar obstoječa regulativna orodja, njihovo izvajanje, pomanjkanje ozaveščenosti v javnih upravah in podjetjih ter počasno prevzemanje inovativnih tehnologij zavirajo razvoj pravega trga za ponovno uporabo javnih podatkov in ne omogočajo izkoriščanja vseh prednosti, ki jih ponujajo taki podatki in razvijajoče se tehnologije.

Zaradi teh ugotovitev se je Komisija odločila pregledati in okrepiti svojo strategijo za javne podatke na področju pravnega okvira za ponovno uporabo in razpoložljiva podpora orodja.

5. DEJAVNOSTI NA EVROPSKI RAVNI: SPREMENJENA STRATEGIJA ZA ODPRTE JAVNE PODATKE

Spremenjena strategija Komisije temelji na treh vzajemno dopolnjujočih se delih:

- prilagajanje okvira za ponovno uporabo podatkov, vključno s pravnimi akti, nezavezujočimi akti in ukrepi politik,
- mobilizacija instrumentov financiranja, ki dajejo prednost odprtim podatkom v razvoju, raziskavah in inovacijah ter infrastrukturnim programom,
- olajševanje usklajevanja in izmenjave izkušenj med državami članicami.

---

¹⁹ Nekaj primerov je na voljo na:
http://www.dr0i.de/lib/2011/07/04/a_sample_of_data_hugging_excuses.html.

5.1. Spremenjeni zakonodajni okvir za odprtost in ponovno uporabo

Temu sporočilu je priložen predlog za spremembo Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, ki:

- uvaja načelo da je vse javne informacije, ki niso izrecno navedene med izjemami, možno ponovno uporabiti za komercialne in nekomercialne namene;
- določa znesek, ki se lahko zaračunava za informacije javnega sektorja, in ne presega mejnega stroška razširjanja ter v izjemnih primerih še vedno omogoča zaračunavanje celotnih stroškov za izdelavo in razširjanje informacij;
- širi področje uporabe Direktive z vključevanjem knjižnic, arhivov, muzejev in univerzitetnih knjižnic na način, ki omejuje možne finančne učinkov in ne ustvarja večjih administrativnih bremen za te institucije.

Spremembe Direktive bodo tudi za druge organe javnega sektorja pomenile zgolj omejene finančne posledice in omejena administrativna bremena, kar pa je upravičeno zaradi pričakovanih pridobitev za celotno družbo.

Komisija hkrati posodablja svoje predpise o ponovni uporabi svojih informacijskih virov. Glavne spremembe se nanašajo na vključevanje raziskovalnih informacij, ki jih pridobi Skupno raziskovalno središče, ukrepe za izboljšanje izvajanja Sklepa in določbe o strojno čitljivih oblikah. Leta 2012 bo Komisija preučila, ali in kako bi se lahko podobna pravila uvedla v drugih institucijah EU in ključnih evropskih agencijah.

V prihodnjih zakonodajnih in političnih pobudah na področjih prometa, okolja, pomorske politike in vesoljske politike bo Komisija v celoti upoštevala možnosti, ki jih ponujajo odprti podatki. Po potrebi bodo ukrepi presegali minimalne pogoje iz Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja in s tem zagotovili najširšo možno uporabo podatkovnih virov.

5.2. Nezavezujoči akti za odprte raziskovalne informacije

Zaradi posebnosti raziskovalnih podatkov bo Komisija v ločenih dokumentih podrobno razdelala svojo strategijo za *znanstvene in raziskovalne podatke* ter z njimi povezano infrastrukturo. Strategijo namerava sprejeti v letu 2012 v obliki sporočila in priporočila o dostopnosti in hranjenju znanstvenih podatkov. Komisija bo z državami članicami sodelovala pri njihovih dejavnosti za hitrejše sprejemanje konkretnih svežnjev ukrepov za zagotavljanje odprtega dostopa do znanstvenih podatkov. Hkrati pa bo Komisija podrobno določila, na kakšen način bodo obravnavani rezultati raziskav, ki jih financira Evropska unija.

5.3. Finančni in podporni ukrepi: spodbujanje raziskav, razvoja in inovacij za odprte podatke

Komisija bo s programi financiranja še naprej spodbujala dejavnosti za odpiranje vladnih podatkov. Z različnimi instrumenti bo spodbujala trg, preizkušala in zagotovila razvoj inovativnih rešitev za čim širše prevzemanje odprtih podatkov.

- (1) Podpora raziskavam, razvoju in inovacijam

Komisija bo še naprej podpirala raziskave in razvoj na področju tehnologij za obdelavo podatkov, npr. pridobivanje, analizo ali prikazovanje podatkov. V obdobju 2011–2013 bo

Komisija porabila približno 100 milijonov EUR za raziskave in razvoj na teh področjih. Upravljanje informacij je prav tako eno od prednostnih področji, predvidenih za informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) v pobudi Obzorje 2020, ki bo zajemala podporo EU za raziskave in inovacije v obdobju 2014–2020.

Komisija bo s pilotnimi ukrepi podprla *tehnološke inovacije in njihovo uvajanje*, preskušanje in predstavitev inovativnih aplikacij, kot so geografski informacijski sistemi in storitve vezane na kraj (GIS), ter aplikacij z ustvarjalnimi vsebinami na področjih izobraževanja, kulture ali mode. Ta podpora se bo izvajala v okviru podpornega programa za politiko IKT za konkurenčnost in inovativnost (CIP-ICT PSP) v letih 2012–2013, nadaljnja podpora pa je predvidena s programom Obzorje 2020.

Poleg tega bo Komisija pomagala pri organizaciji *javnih razpisov na področju odprtih podatkov* za pospeševanje razvoja novih informacijskih storitev in dala pobude za izboljšanje *dostopa do kapitala* za podjetnike, ki ustvarjajo nove informacijske storitve na podlagi podatkov javnega sektorja.

(2) Podpora podatkovnim infrastrukturam – podatkovni portali za Evropo

Komisija si bo prizadevala za vzpostavitev dveh medsebojno povezanih Evropskih podatkovnih portalov, da bi pospešila razvoj informacijskih proizvodov in storitev, ki združujejo podatke iz vse Evropske unije.

V letu 2012 bo začel delovati portal za enostaven dostop in uporabo podatkovnih virov Komisije ter drugih evropskih institucij in agencij. Vzporedno se bodo določile in spodbujale opredelitve metapodatkov z veliko možnostjo ponovne uporabe. Standardni pogoji za uporabo bodo v skladu s Sklepom Komisije o ponovni uporabi informacij Komisije namenjeni čim širšemu prevzemanju evropskih podatkov v inovativnih informacijskih storitvah.

Komisija bo v sodelovanju z državami članicami, organi javnega sektorja in regionalnimi zbirališči oblikovala vseevropski podatkovni portal, ki bo začel delovati leta 2013. Portal bo omogočal neposreden dostop do različnih podatkovnih zbirk EU (vključno s podatki, ki so na voljo na portalu Komisije). Kadar bo to mogoče, bo temeljil na obstoječih strukturah in dosežkih, vsebina portala pa se bo postopoma širila in vključevala ključne podatkovne zbirke vseh držav članic.

Podpora bo na podlagi okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (CIP) zagotovljena že v začetni fazi (2011–2013). V obdobju 2014–2020 se bo evropska infrastruktura za e-storitve za javne podatke financirala iz instrumenta za povezovanje Evrope²⁰.

Poleg tega bo Komisija še naprej podpirala dejavnosti za digitalizacijo ter razvoj platforme Europeana, ki obravnava pomemben vidik podatkov za ponovno uporabo.

(3) Podpora infrastrukturam raziskovalnih podatkov

Komisija z OP7 in predvidoma nadalje s pobudo Obzorje 2020 podpira razvoj obstojne in zmogljive storitvene infrastrukture za znanstvene podatke v Evropi, ki zadovoljuje potrebe

---

²⁰ Glej predloge Komisije za instrument za povezovanje Evrope (CEF), COM(2011) 665, COM(2011) 657/3.

podatkovno-intenzivnih znanosti in raziskav pobude 2020, ob upoštevanju priporočil iz poročila „Jahanje vala“. Ta bo omogočala interaktiven in nepretrgan dostop do informacij, od podatkov, pridobljenih z opazovanji, in eksperimentalnih podatkov do objav na vseh področjih znanosti.

Taka infrastruktura vključuje tehnične, organizacijske in regulativne vidike, ki zahtevajo obsežno usklajevanje z državami članicami, hkrati pa tudi s tretjimi državami in mednarodnimi organizacijami, s čimer se zagotovi globalna interoperabilnost in vzajemni dostop. Komisija bo skupaj s svojimi mednarodnimi partnerji razvila standarde za svetovni dostop do podatkov in njihovo interoperabilnost.

5.4. Usklajevalni ukrepi na ravni držav članic in EU

Komisija bo še naprej spodbujala sodelovanje in izmenjavo izkušenj med državami članicami, zlasti s:

- skupino za informacije javnega sektorja (PSI), skupino strokovnjakov iz držav članic za izmenjavo dobrih praks in pobud, ki podpirajo ponovno uporabo informacij javnega sektorja;
- informacijsko platformo javnega sektorja. Ta spletni portal objavlja novice o evropskem razvoju, dobrih praksah, novih proizvodih in storitvah ter pravnih zadevah, povezanih s ponovno uporabo informacij javnega sektorja;
- mrežo LAPSI, ki analizira pravna vprašanja o informacijah javnega sektorja in spodbuja razpravo med raziskovalci in zainteresiranimi stranmi. Mreža bo pripravila smernice za dostop in ponovno uporabo politik in praks;
- ciljno naravnanim ukrepom za semantično interoperabilnost javnega sektorja (ISA).

Komisija bo še naprej podpirala in sodelovala v svetovalnih skupinah, kot so Forum za ukrepe v e-infrastrukturah in Posvetovalna skupina za e-infrastrukture, ki so pomembni za usklajevanje držav članic o infrastrukturah za znanstvene podatke.

6. SKLEP

Podatki, ki jih javne organizacije v Evropski uniji proizvedejo, zberejo ali kupijo, so ključni vir informacijskega gospodarstva. Trenutno je ta potencial daleč pod polno izkoriščenostjo. V tem sporočilu Komisija predlaga konkretne ukrepe za sprostitve potenciala evropskih javnih virov, ki segajo od pregleda Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja do oblikovanja vseevropskega portala.

Države članice lahko prispevajo k uresničevanju koncepta odprtih podatkov s hitrim sprejemom, prenosom in izvajanjem spremenjene Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja. S tem bodo ustvarjeni pogoji za gospodarsko dejavnost, ki temelji na odprtih podatkih, hkrati pa se bo spodbudila njena čezmejna uporaba.

Poleg tega bi morale države članice z upoštevanem primerov dobrih praks iz vse EU oblikovati in izvajati politike za odprte podatke. Podpreti je treba na primer pilotne projekte in razpise za odprte podatke, zlasti tiste, ki so namenjeni razvoju čezmejnih proizvodov in storitev.

Nazadnje Komisija poziva države članice, da prispevajo k razvoju vseevropskih podatkovnih portalov. Komisija bo sodelovala v razpravah s strokovnjaki iz držav članic, da bi postavili trdne temelje za portal. V uvajalni fazi bodo morale države članice zagotoviti dostop do vrste podatkovnih zbirk, s čimer bodo te postale uspešna storitev in podlaga za gospodarsko dejavnost.

Komisija poziva Evropski parlament in Svet, da v okviru svojih pristojnosti oblikujeta ustrezne okvirne pogoje za ponovno uporabo informacij javnega sektorja v Evropski uniji ter podpreta projekte in infrastrukture, ki lahko evropske javne podatke preoblikujejo v motor za inovacije, gospodarsko rast in preglednost.

Strategija odprtih podatkov, ključni ukrepi

Zakonodajni okvir

- predlog spremenjene Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja, december 2011;
- spremembe Sklepa Komisije o ponovni uporabi informacij Komisije, december 2011; delo na razširitvi sistema na druge evropske institucije in agencije, 2012;
- prenos odprtih podatkov v sektorske zakonodajne in politične pobude politik.

Evropski portali in platforme odprtih podatkov

- portal za prosti dostop do podatkov Komisije ter podatkov drugih institucij in agencij EU, pomlad leta 2012;
- zagon vseevropskega portala podatkov, ki omogoča prost dostop do podatkovnih zbirk iz vse EU, pomlad 2013, po pripravljanih delih v državah članicah od 2011;
- sofinanciranje evropske e-storitvene infrastrukture za odprte podatke v okviru instrumenta za povezovanje Evrope 2014–2020.

Odprti podatki za znanost

- sporočilo in priporočilo državam članicam o znanstvenih informacijah, začetek 2012;
- širitev pilotnega projekta o prostem dostopu do znanstvenih publikacij na celotno pobudo Obzorje 2020 + pilotni projekt prostega dostopa do raziskovalnih podatkov.

Raziskave in inovacije

- raziskovalni in inovacijski projekti, ki so pomembni za odprte podatke, zlasti v okviru OP7, v okvirnem programu za konkurenčnost in inovativnost ter v okviru pobude Obzorje 2020, s financiranjem raziskovalnih infrastruktur, ki podpirajo prost dostop do raziskovalnih člankov in podatkov;
- javni razpisi za področje odprtih podatkov (2012–2013) + izboljšanje dostopa do kapitala za podjetnike na tem področju.

Cilji

Komisija se je zavezala, da bo:

- vzpostavila portal za odprte podatke v letu 2012.
- vzpostavila pilotni portal v letu 2013 z večjezičnim vmesnikom in iskalnikom ter s podatkovnimi zbirkami iz vse EU.

Sodelovanje z državami članicami naj bi omogočilo:

- oblikovanje in izvajanje politik za odprte javne podatke v vseh državah članicah do začetka leta 2013;
- možnost iskanja po 1/3 vseh razpoložljivih strukturiranih vladnih podatkov v državah članicah na vseevropskem podatkovnem portalu do leta 2015.

Celotni predvideni vpliv:

- do leta 2017 (tri leta po pričakovanem datumu prenosa Direktive o ponovni uporabi informacij javnega sektorja) naj bi skupne koristi ponovne uporabe informacij javnega sektorja EU, vključno z razvojem novih podjetij in povečanjem učinkovitosti storitev javnega sektorja, dosegle 100 milijard EUR na leto.